

Forslag til Byerne, det manglede ikke paa Agitation ogsaa i Byerne, fordi man virkelig den Gang ønskede at faa Købstad-befolkningen, den store Middelstand i Købstæderne, med. Jeg tror, at Købstæderne den Gang ikke forstode deres Besøgelsestid; jeg tror, at mangt og meget i vort politiske Liv vilde have set ganske anderledes ud, dersom Købstæderne den Gang havde forstaaet, hvad det drejede sig om, thi i Princippet var dette, som jeg nævnede før, Mellemstandens Berettigelse til at deltage i Statens Styrelse, som det drejede sig om. Og der maatte og kunde Købstæderne have været enige med Landboerne. Det skete imidlertid ikke. Man betragtede i Købstæderne den Gang den rejste Bevægelse med en Skuldertrækning og var tilbøjelig til nu og da at gøre den latterlig, betragtede den i alle Tilfælde som noget, man ikke behøvede at have noget med at gøre. Imidlertid vare Landboerne meget rigtigt lidt efter lidt komne ind paa til Rigsdagen at sende Folk af deres egen Stand. Derimod har det varet meget længe, ja, det er vel endnu ikke sket, at det er gaaet op for Købstæderne, at de burde have gjort et lignende Skridt, og at næringsdrivende og andre Købstadbeboere burde have devoveret sig i samme Grad som Landbefolkningen. Endnu den Dag i Dag ser man jo Købstæderne mene, at som Repræsentant i Rigsdagen vil en Embedsmand være at foretrække, og er denne Embedsmand tilmed fra København, er han i Regelen særdeles fortræffelig. Dette var efter min Mening Begyndelsen til, at den politiske Strid her i Landet formede sig som et Spørgsmaal: Land og By, Land kontra By. Og dette, at Købstædernes Repræsentanter paa Tingene stillede sig ret stejlt overfor dette Krav, der fremkom fra anden Side, gjorde jo ikke Forholdet bedre. Endnu mindre godt blev det, da Venstre paa sit Program satte: Frihandel. Der var ganske overordentlig god Sangbund ude omkring paa Landet for dette Krav om Frihandel; det var derfor, som jeg sagde før, grumme tiltalende. Man var jo med i en Frihedsbevægelse, alt, hvad der smagte af Frihed, alt, hvad der hed Frihed, maatte være et Gode, og man troede, at saaledes var det med Frihandel, at det betød Frihed et eller andet Sted. Naar man mødtes rundt omkring paa Højskolerne ved Toldmøder og sang Sangen: „Høje Nord, Friheds Hjem“, følte de allerfleste, der ikke selv formaade at sætte sig nøje ind i Toldspørgsmaalet, at det maatte være rigtigt, i dette Hjem maatte Frihandel have

til Huse. Der blev i Agitationen ikke sparet paa Krudtet, der blev skudt ganske stærkt, og det man fremførte, var da dette, at Byerne levede paa Landets Bekostning, man plyndrede og stjal Medborgernes Penge, kort sagt, der blev udsaaet en Mistillid til Byerne, som har sat saa dybe Spor i hele Forholdet mellem By og Land, at Vestres Ordførere den Gang havde let ved at opagitere en Stemning for Frihandel. Og saa fandt man ogsaa fortræffelig Støtte andetsteds. Jeg skal her nævne et Par Navne paa Mænd, som have deltaget ganske overordentlig meget i denne Bevægelse og gjort et meget stort Arbejde, og da først og fremmest den tidligere Rigsdagsmand Peschcke-Køedt, som i en Menneskealder har kæmpet for Frihandelen, denne hans kæreste Tanke. Det er en Mand, der mødte med glimrende Betingelser for at gøre Virkning, han var praktisk Forretningsmand og paa samme Tid Idealist; han var Sønderjyde og glødende Patriot og havde saa tilmed det Held at være Venstremand, det vil sige, han var Venstremand saaledes, at han dog i to af Vestres vigtigste Spørgsmaal ikke sluttede sig til Partiet; han var Forsvarsven og stemte for Brændevinsafgiften. Men netop derfor gjorde han glimrende Virkning; det er altid de bedste Agitatorer at møde op med, de, der kunne vise hen til, at de tage deres Reservationer paa vigtige Punkter; naar de saa ere enige med Partiet paa andre Omraader, tælle de dobbelt. Hans glimrende Fremstillingsevne og digteriske Begavelse hjalp ham til at udrette ganske overordentlig meget. Da jeg læste Peschcke-Køedts første Bog „Tolden og Tiderne“, beundrede jeg den Ævne, hvormed han forstod at vinde, den bestikende Gave, der var ham givet til at fremstille Tingene saaledes, at Folk sagde: Dette er jo slaaende sandt. Naar de hørte om Tolden paa Gardiner, saa forstode de det og udbød: „Ja, det er vidunderligt, Frihandel er det eneste rette“. Ved Siden af ham havde man en Mand, som jeg tror var Højremand, det var den jydsk-engelske Godsejer Westenholz, som særlig gjorde sig bekendt ved den berømte Matstrup-adresse, den Adresse, som Peschcke-Køedt kaldte det stolte danske Bondemanifest, under hvilket Navn den blev opreklameret i Indland og Udland og kendt som noget af det største og bedste, der var præsteret paa det Omraade. Westenholz rejste rundt paa Toldmøder og agiterede for Frihandel og imod Statssubvention. Fra de